

30:21 = Kendileriyle rahatlayıp huzur bulasınız diye sizin için türünüzden eşler yaratması ve aranızda dostluk sevgisi ve merhamet koyması O'nun ayetlerindendir. Düşünen bir toplum için bunda işaretler vardır.

Kur'an'da ne zaman "delil, işaret" vurgusunu görsem, orada konuya ilişkin bir derinleşme ihtiyacının olduğunu düşünürüm. Yazının başında paylaştığım ayet de bu tür ayetlerden; ayeti "öylesine" okumayıp biraz derin düşününce aslında erkek, kadın ve aralarındaki çekim yasası üzerine araştırmalar yapmamız gerektiği konusunda bize bir işaret veriyor olduğunu fark ediyoruz.

Ayetin bitiminde açıkça "düşünen (yetefekkerun) bir toplum" için bu ayette işaretlerin ve delillerin olduğu belirtilen bu deliller nedir? Böyle bir soru üzerine nasıl düşünmem gerektiği konusunda bana "yöntemsel" bir fikir veren iki yazıyı paylaşmak istiyorum:

Aşağıda alıntıladığım yazıların ilki, Edip Yüksel'in "Üzerinde 19 Var" isimli kitabından. Bu kısmı ilk okuduğumda açıkçası çok da anlamamış, üzerinde de durmamıştım. Fakat yine Yüksel'in geçtiğimiz günlerde çıkan "Norşin'den Arizona'ya Sıradan Bir Adamın Öyküsü" isimli kitabında aşağıdaki satırları görünce, hem "Üzerinde 19 Var"da yer verdiği satırlarda neyi kastetmiş olduğunu anladım hem de aklıma birden 30:21 ayeti geldi. Edip Yüksel'in satırları, ayetin "delil, işaret" diye gösterdiği alanda nasıl düşünmemiz, nereye bakmamız konusunda bende bir fikir oluşmasına sebep oldu.

Kolayca anladığımızı sanıp bir okuyuşta geçtiğimiz ayetler belki de aslında en çok düşünmemiz gerekenler. Ne dersiniz?

Fiziksel güzelliğin kriteri nedir?

Filozoflar çağlar boyunca güzellik kavramı üzerinde tartıştılar. Estetik üzerine yapılan felsefi tartışmalar yüzlerce cildi bulan kitaplarla bir sonuca bağlanamadı. Bir kadın için "güzeldir" diyoruz ama "güzelliğin" tanımı nedir? Güzelliğin evrensel bir kriteri var mı? Neden bu güzel, şu çirkin, o harika? Grafikerlerin ve mimarların kullandığı "altın oran" gibi formülü var mı

güzelliğin?

Texas Üniversitesinden Judith H. Lamglois ve Arkansas Üniversitesinden Lory A. Roggman adlarındaki psikologlar bu kronikleşmiş estetik problemi bilgisayar yoluyla çözmeye kara verdiler. Aldıkları cevap çarpıcı: En çekici kişiler başkalarının rüyalarında düşlediği enden fiziksel özelliklere sahip değil. Aksine, çarpıcı bir yüz, belirli bir toplumdaki tüm yüzlerin matematiksel ortalamasının niteliklerine sahiptir. Bir başka deyişle, Türkiye'nin en güzel yüzü Türkiye'deki yüzlerin bir prototipidir. Dünyanın en güzel yüzü de dünyadaki yüzlerin bir prototipidir. Yani güzellerin güzelliği ortalama bir güzellikten ibaret. Aynı kural erkek güzelliği için de söz konusudur.

Araştırmacılar, üniversite öğrencilerinden rastgele 96 erkeğin ve 96 kızın fotoğrafını toplayıp bunları bir video aletiyle bilgisayara geçirdiler. Fotoğraflar bilgisayar tarafından sayısal değerlere sahip dijital birimlerin bir matrisi haline dönüştürüldü. Bilgisayara verilen bu fotoğrafların ortalamaları alınıp basıldı ve gerçek fotoğrafların arasına katılarak erkeklerden ve kadınlardan oluşan üniversiteli öğrencilere gösterilerek soruldu: “Bunlardan

hangisi daha güzel?” Sonuçta, en çok puanı toplayan fotoğraf bilgisayarın oluşturduğu “ortalama fotoğraf” oldu.

Araştırmayı sürdüren psikologlar milyonlarca yıl süren insan evriminin insanlara bir “güzellik detektörü” mekanizması bağışladığına inanıyorlar. Bu mekanizma yoluyla yüze ait niteliklerin ortalamasını alıyoruz.

Edip Yüksel, Üzerinde 19 Var, Ozan Yayıncılık, Eylül 2005

..... İstanbul'dayken kızlarla erkekler arasındaki farklılıkların farkına vardığımda, kızlarla hiçbir

iletişimim yoktu. Hayatımda gördüğüm en güzel yüze çarpılıncaya kadar onların çoğunu tanıımıyordum bile. Onun yüzü, o kadar gördüğüm tüm kadın yüzlerinin kusursuz bir geometrik ortalamasına sahipti; nihai güzelliğin ta kendisiydi. Güzellik bakanın gözlerindedir sözünü de kim etmişti? Bunu hiçbir anlamı yok. Güzellik, beyni bir kategoride görülen tüm görüntülerin ortalamasını alarak yarattığı ideal birleşik resimlerdir. Başka bir deyişle, fiziksel güzellik bütün kız veya erkek yüzlerinin beyin tarafından matematiksel değerlendirilmeden geçirilmesidir. Elbette bu ortalama farklı yüzlerle karşılaştıkları için kişiden kişiye bazı

değişiklikler gösterir. Aşk, bu ideal hormonlarla yıkandıktan sonra, o matematiksel çıkarımın idealleştirilmesidir. Mucize, çevremdeki birinin beynimde matematiksel ortalama ile oluşan ideal güzel yüze uygun düşmesi gerçeğinde değildi; mucize, karşılıklı çekim yasasındaydı. O da, kadınlar için fiziksel özelliklerden daha fazlasından oluşan kendi zihnindeki ideal bileşimin erkeğini bulmak için gelmiş olmalıydı. Aksi takdirde, ilan-ı aşkıma gülümseme veya

yüzünde beliren dostane kızarıklıkla karşılık vermezdi. Hem yüzler hem de zeka, tutum, arkadaşlar, zenginlik vesaire gibi tamamlayıcı nitelikler uyuşmazsa ve hem de yüzlerimizin arkasına gizlenen gri jöle bilgisayarlar karşılıklı çekim ve sevgi üretmezse; aşk orantısız olur.

Norşin'den Arizona'ya Sıradan Bir Adamın Öyküsü, Edip Yüksel, Ozan Yayıncılık, 2015

Bu yazı da konu ile ilgili :

• [Arkeolog olmak sevaptır](#)

•

[Müslüman bir ülkede doğmayanların suçu ne?](#)